

Obsah

Seznam zkratek	9
1 Veřejné zdravotnictví jako medicínský obor, jeho historie a současnost	11
1.1 Počátky veřejného zdravotnictví	13
1.2 Veřejné zdravotnictví za první republiky (1918–1938)	14
1.3 Veřejné zdravotnictví v letech 1948–1989	15
1.4 Veřejné zdravotnictví po roce 1989 a v současnosti	16
1.5 Principy současného českého veřejného zdravotnictví	19
2 Modely zdravotnických systémů, výdaje na zdravotnictví	20
2.1 Základní modely zdravotnických systémů	22
2.1.1 Státní zdravotnictví	22
2.1.2 Zdravotnický systém založený na zdravotním pojištění	23
3 Prevence nemocí a systém léčebně preventivní péče v České republice	26
3.1 Prevence a její druhy	27
3.2 Veřejné zdravotní pojištění	28
3.3 Léčebně preventivní péče	30
3.3.1 Druhy zdravotní péče	30
3.3.2 Formy zdravotní péče	33
4 Národní zdravotnický informační systém a Národní zdravotnický informační portál	38
4.1 Národní zdravotnický informační systém	38
4.2 Národní zdravotnický informační portál	39
5 Zdraví a jeho determinanty, životní styl a jeho rizikové a protektivní faktory, syndrom rizikového chování	41

5.1	Definice „zdraví“	41
5.2	Determinanty zdraví	43
5.3	Spravedlnost v péči o zdraví (ekvita)	45
5.4	Životní styl a jeho faktory	46
5.5	Rizikové chování (syndrom rizikového chování)	48
5.6	Výživa	50
5.7	Hypertenze	56
5.8	Zvýšená hladina krevních tuků	57
5.9	Poruchy příjmu potravy	59
5.10	Alternativní výživa	63
5.11	Výživová doporučení	65
5.12	Pohybová aktivita	69
5.13	Doporučení WHO a EU k realizaci zdraví prospěšné pohybové aktivity (HEPA)	71
5.14	Kouření	74
5.14.1	Problematika závislosti na tabáku	75
5.15	Alkohol	84
5.15.1	Problematika závislosti na alkoholu	85
5.15.2	Fetální alkoholový syndrom	87
5.16	Nelegální návykové látky, gambling, netolismus	90
5.16.1	Závislost na nelegálních látkových drogách	91
5.17	Stres	106
5.18	Reprodukční zdraví a rizikové sexuální chování	111
5.19	Úrazy	114
6	Zdravotní gramotnost	121
6.1	Srovnávací studie zdravotní gramotnosti v zemích EU	124
6.2	Zvyšování zdravotní gramotnosti v České republice	125
6.2.1	Druhy intervencí ke zvýšení zdravotní gramotnosti	127
6.2.2	Zvyšování zdravotní gramotnosti cílových populač- ních skupin v každodenní praxi zdravotnického pracovníka	129
6.3	Poradenství ve vybraných oblastech životního stylu poskytované zdravotníky	135
6.3.1	Poradenství v oblasti zdravé výživy	136

6.3.2	Poradenství v oblasti podpory zdraví prospěšné pohybové aktivity	136
6.3.3	Poradenství při odvykání kouření	138
6.3.4	Poradenství při nadměrné stresové zátěži	140
6.3.5	Poradenství u rizikového pití alkoholu	143
6.3.6	Poradenství při užívání nelegálních návykových látek	145
6.3.7	Peer programy	147
6.3.8	Hodnocení efektu výchovy ke zdraví a zvýšení zdravotní gramotnosti	147
7	WHO a podpora veřejného zdraví	149
7.1	Struktura WHO	149
7.2	Úloha WHO v podpoře veřejného zdraví členských států	151
7.3	Komunitní programy WHO zaměřené na podporu veřejného zdraví realizované v České republice	152
8	EU a podpora veřejného zdraví	158
8.1	Zdravotní stav populace EU	158
8.2	Zdravotní politika EU	158
9	Česká republika a veřejné zdraví	162
9.1	Zdravotní politika České republiky	162
9.2	Legislativa (zákonné normy)	164
9.3	Koncepce a strategické dokumenty	164
9.4	Financování aktivit na podporu veřejného zdraví	171
10	Zdravotní stav populace obyvatel EU a ČR, statistické proměnné, vývojové trendy, monitoring	173
10.1	Zdravotní stav obyvatel Evropské unie	173
10.2	Zdravotní stav obyvatel České republiky	175
10.3	Statistická data a statistické proměnné	180
10.4	Studie zdravotního stavu populace	183
10.5	Monitoring zdraví a životního prostředí	186

11 Screening, screeningové onkologické programy v České republice, kardiovaskulární a diabetický screening	188
11.1 Screeningové onkologické programy v České republice	188
11.1.1 Mamografický screening	189
11.1.2 Kolorektální screening	192
11.1.3 Cervikální screening	194
11.1.4 Screening karcinomu prostaty	197
11.1.5 Screening karcinomu plic	199
11.2 Kardiovaskulární screening	201
11.3 Diabetický screening	202
11.4 Screening časného záchytu výdutě břišní aorty	204
11.5 Efektivita screeningových programů	204
12 „Quick buys“ („rychlé nákupy“)	206
Rejstřík	209